

МИХАИЛ ШАЛАМОВ ЩАФЕТА

Превод от руски: [Неизвестен], 1986

chitanka.info

Ковал се чудеше как оживя и дори не загуби съзнание. Измъкна се от купчината останки и заскърца със зъби от болката в хълбока. Намръщи се, дръпна куртката нагоре и напипа висящото парче кожа. Раната изглеждаше страшна, но не беше опасна. Знаеше го. Поклащайки се, тръгна към вратата. Страхуваше се да не би тънката преградка да се е залостила и тогава без чужда помощ нямаше да може да се измъкне оттук. А пък ако с Юхан нещо се беше случило... Много щеше да е весело да си остане вечен пленник на корабната кабина!

Вратата се отвори и се откри достъпът към коридора, залят от спокойна сиво-синкава светлина. Изглежда, че енергосистемата на кораба беше издържала.

Кривна към каютите, в които живееха и едва не се спъна в неподвижния корпус на робота за съпровождане. Двамата с Юхан бяха нарекли робота Гастон. Гастон беше сговорчив, но малко досаден по характер. Сега беше полулегнал към стената, промушен от шипа на изолатора, който грозно стърчеше от обърнатия панел. От черната дупка на тласъци се изливаше струя светлосинкава течност. Беше ясно: Гастон повече нямаше да се привдигне.

И отново го обзе вълна от безпокойство. Какво ли става с Юхан?

Пред вратата на каютата му Ковал спря. Много пъти без резултат натиска клавиша на ключалката, след това удари с юмрук по грапавата повърхност на вратата и изруга. Отвъд преградата беше тихо. Трябваше нещо да се направи. Вратата беше със сложна конструкция. В случай на авария, тя осигуряваше пълна херметизация на отсека, но в затворено положение не се закрепваше. Ковал подпря с длани повърхността ѝ и бавно започна да я повдига нагоре. Привдигна я, мушна си коляното, после рамото и като се извъртя, изпълзя под нея в каютата. Загубила опора, вратата отново рухна надолу, безшумно и силно.

Стаята беше празна. Ковал облекчено въздъхна. Дявол знае какво му се привиждаше, докато стоеше пред затворената врата. Но ако всичко е наред, защо досега Юхан не беше се обадил? Мушна отвертката в цепнатината. Преградката се повдигна. Отново излезе в коридора и тръгна да търси щурмана.

Юхан лежеше в лабораторията, притиснат от електронния микроскоп. Изглежда, че в момента на аварията пак се е занимавал със загадката на квазиметеоритното вещество.

Ковал измъкна щурмана изпод никелираното тяло на микроскопа. Като че ли е жив. Диша милият!

Роботът-количка за вътрешни превози в кораба доплува още при първото повикване. Стас натовари на платформата отпуснатото тяло и подкара количката към медицинския отсек. Роботът леко се плъзгаше на въздушната си възглавница.

Безшумно се отвори вратата на медицинския отсек. Ковал остана навън. След минута безжалостните кибернетични медици изгониха отвътре и количката. Заедно с робота се промъкна и прозрачно, но достатъчно миризливо облаче от дезинфекциращ амикрозол.

Известно време Ковал гледаше, дишайки върху прозрачната пластмасова материя, как пипалата на манипулаторите поставят върху масата голото, цялото на сини петна от кръвоизливите, тяло на щурмана. След това илюминаторът се замъгли и отрязва достъпа до белоснежния свят на реанимационната.

Ковал се върна в кабината, седна пред пулта и няколко минути тъпо гледа в млечната дълбочина на екрана. След това машинално натисна клавиша и в помещението сякаш плисна аквамариновият бетиански океан. Като че ли се стовари с всичките си безкрайни плитчини, с ослепителния блясък от люспите на безбройните ята от летящи морски дребосъци, оглушиха го гърлените крясъци на чайките. Белокрилите ловци като камък падаха право в центъра на рибните ята и излитаха нагоре с плячка в пипалата. Ето каква била Бета!

Името на планетата не се отличаваше с оригиналност. Алфа, Бета, Гама — обикновено така астронавтите наричаха планетите от новите звездни системи. Тази звезда имаше три планети: Алфа, Бета и Лавиния, на която се беше приютила изследователската група на Иван Никонов. Именно там, към Лавиния беше поел курс и танкерът „Камертон“ с товар от „слънчево вино“ както наричаха колонистите течността, с която зареждаха фотонните двигатели. А на Лавиния се беше разгърнало интензивно строителство и групата на Никонов буквално броеше дните до пристигането на „Камертон“. А пък той дали по вина на компютъра, дали просто по някакво нещастно стечение на обстоятелствата, вместо да продължава пътя си натам, където го чакаха колонистите, се търкаляше върху плитчините на топлия бетиански океан под полудялото тукашно слънце.

„Не бива да се отчайваш, майсторе — сам си говореше Ковал, — екипажът е жив, а това е главното. Товарът е цял. Групата на Никонов има планетолет. Ще ни спасят. Трябва само да се достигне до фара. Нали знаеш, майсторе, че на Бета има фар. И на Алфа има фар. И в астероидния пояс има фарове, поставени от групата на Никонов. А пък ние, майсторе, да не сме расли с последния дъжд. Ще стигнем, майсторе! Земята със зъби ще преровим, но ще стигнем“.

— Ще тръгна вдругиден, Ю!

Щурманът се привдигна на лакът.

— Да не си полудял? — каза тихо. И отново отпусна глава на възглавницата. — Сам няма да стигнеш... Почакай, да се привдигна... много скоро ще се оправя, Стас... Ще оправим радиовръзката... Нали може, проклетата му радиовръзка да се оправя!

— Не може да се оправя, Юхан! Не може и повече да се чака, не може да се чака, докато се оправяш. Мозъчното сътресение не е шега работа, Ю. Пък аз ще тръгна. Хората чакат. А ти, щурмане, оздравявай! Киберите няма да те оставят...

Ковал стана. Забеляза, че светлите очи на Юхан посивяха.

— Сам няма да можеш да стигнеш, Стас!

— Нали знаеш, че Гастон го няма вече. Ще си вкарам матрица и ще стигна.

— Не, няма да го направиш!

— Ще го направя — криво се усмихна Ковал и кимна към кибера да направи инжекция с приспивателно на Юхан. А докато щурманът се бранеше от нежно обвиващите го пластмасови лапи, добави:

— Така трябва, Ю! До фара има почти петстотин километра все през джунглите. Без матрица няма да мога да стигна. Сам знаеш що за планета е това.

И двамата знаеха много неща за Бета. Беше разположена по-близо до звездата, отколкото студената Лавиния и беше изпълнена с млад кипящ живот. Още от първия миг Бета привлече преселниците със своята безгрижна и безжалостна красота. И точно с такава безжалостно равнодушие само след три години ги изцеди и ги прогони от местата, където бяха свикнали, към суровата, но безобидна Лавиния. Дори в това, че въпреки правилата, на тази планета не ѝ беше

дадено име и тя си остана по документи стандартната безлика Бета, жителите на земята виждаха пръст на съдбата.

Стас си спомни редове от последното писмо на геолога Шубников, поместено тогава във „Вестник на земята“.

„... Все си мисля, Наденка, дали през цялата двувековна история от покоряването на звездите е имало друга такава планета, така алчна за живот и толкова равнодушна към него, както тази? Май че е имало. Само че не я търси по справочниците. Измислили са я още в средата на двадесетия век. Чети класиците, Наденка! В книгите всичко е по-различно и все пак всичко е точно така, както е на Бета. Само че за разлика от онази планета, с Бета все още не можем да се справим...“

На времето си тези редове предизвикаха на земята всеобщо увлечение по старата фантастика на онези отдавна отминали три века, опитваха в нея да търсят отговор на въпросите, изникнали пред групата на Никонов. Но решението се оказа твърде неутешително: налагаше се евакуация.

Ковал изучаваше по фотокартата своето бъдещо трасе, когато зумерът на телефона, разположен на долната страна на китката му, съобщи, че кибермедиците са готови за операция. Значи малкият аварийен компютър вече е размразен от ледопласта и неговият „четец-приставка“ е готов за работа. Стас влезе в медицинския отсек, стоически понесе всички дезинфекционни издевателства и надявайки на главата си уродливата калимявка на „четеца“, легна на операционната маса.

— Едно, две, три... — мислено броеше секундите. Когато стигна до „десет“ в носа го удари силна струя упойващ с карамелената си сладост газ и лепкава тъмнина замъгли мозъка му.

Силно опънатата кожа между ключиците, където беше имплантирана трансферматрицата, го болеше с тъпа болка. Искаше му се да докосне лейкопласта. Стас с усилие на волята си успя да удържи

ръката си, която вече се беше повдигнала. Хитро нещо са това биопластмасите. Само преди четвърт век имплантирането на електродите и матрицата би отнело повече от седмица. Сега връщане назад нямаше. Прощавай, Юхан! Когато тръгна, ще те събудят автоматите! И да не си посмял да ме съжالياваш!

Смешно е дори да си мислиш, че можеш да преодолееш сам петстотин километра на такъв робот-количка с малка мощност, от онези дето се използват само за вътрешни превози в кораба. Само че какво да правиш, когато на един танкер не му се полага да има на борда си десантен „щурец“? А ти, количке, нали няма да ме подведеш?

Роботът безшумно потегли от мястото си, малко тежичко подхвъркна, планира през открития люк над блестящата водна повърхност. За краткия миг на полета Стас отново успя да се възхити на красотата на морето и небето, разделяни само от тънката линия на хоризонта. Стас хвърли поглед към картата. До брега имаше около шестдесет километра все по плиткия бетиански океан. До обед ще стигнем!

Роботът се носеше над водата с напълно приемлива за неговите възможности скорост. „Ако така продължава и по-нататък, ще стигна до брега в единадесет! — помисли си Ковал. — Макар че всъщност какво значение има дали ще стигна час по-рано или час по-късно, щом като пред мен е път, който ще продължи много дни. Тук над водата мога да се чувствавам в относителна безопасност. Но когато започнат джунглите...“

— Майсторе, пред нас опасност! — със скърцане изтръгна от себе си изречението роботът.

Ковал се вгледа напред. Каква опасност? Откъде можеше да я очаква? От водата, от небето? Хоризонтът и акваторията бяха тихи и безоблачни. По небето нито едно облаче, по водата нито едно петънце. И все пак имаше опасност...

Ковал изведнъж съжали, че отново така безогледно е поверил живота си на такъв тъповат кибер, както и преди повери сигурността на кораба на компютъра. Правилно му се сърдеше началството, че по-малко се доверява на хората, отколкото на роботите. И наистина, Стас обичаше киберите за непрекословното им подчинение и за строгата логика на техния машинен интелект. Сигурно затова му беше трудно с хората. Макар че имаше всякакви машини. Съвсем неочаквано в

паметта му изплува образът на робот, с който веднъж го запозна неговият стар приятел и съкурсник Ищван Запа. Ищван беше завладян от идеята за максималната индивидуализация на мислещите системи. Киберите, които програмираше, всичките до един бяха личности. Всеки със свой характер, със свое „аз“. Роботът за придружаване, наречен Брудершафт, тогава направи на Стас силно впечатление и... не му хареса. Стас разбра, че това вече не е машина в онзи смисъл, в който е приета тази дума. И едва сега съжали, че редом с него няма такъв спътник като Брудершафт, с който, както са казвали хората едно време „и в огъня можеш да влезеш...“

Най-после и Стас забеляза опасността. Тя се спотайваше между небето и земята. В топлик въздух трепкаха тънички нишки, вертикални и почти прозрачни. Ако слънчевият лъч не се беше откъснал от една от тях и не беше попаднал върху лицето на капитана, животното щеше да си остане незабелязано. Не можеше повече да се бави Ковал вдигна бързо единия от двата взети за из път бластери и удари с него по завесата от нишки. Енергетичният заряд мигновено ги разтопи, спече ги в безформена буца и ги запрати в морето. Водата силно закипя и Стас дълго време още виждаше как се гърчи изплавалото на повърхността продълговатото поресто тяло.

Астронавтът се наведе и взе от пода на количката късичък овъглен на края косъм. Този косъм-пипало беше осеян с дълги кухи шипове. Ковал се опита да го разкъса, но със същия успех можеше да се опитва да разкъса стоманен проводник.

Наложи му са до обед още три пъти да използва бластера. След това морето свърши и Ковал се оказа в самото сърце на мангровите храсталаци. Количката мачкаше със своята въздушна възглавница твърдите стебла на растенията, а изпод извитите корени я обстрелваха пухкави като надуваеми дюшеци тритони-артилеристи. Един доста голям камък сериозно повреди фотоелемента на робота. После свършиха и мангровите храсталаци. Сега трябваше да бъде два пъти по-внимателен докато се движи над земята.

Количката бързо пресече тясната ивица на прашния плаж и мачкайки под себе си първите стръкчета бетианска трева заплува над широка поляна, покрита с паяжини, забелязваха се добре отгъпкани от животните пътечки. Самите животни все още не се виждаха. Но ето че и те се появиха. Колкото и да беше странно това се оказа семейство

реликтови ходуни, чиито снимки на времето си бяха направили силно впечатление на Ковал, тогава още млад и самоуверен морски юнкер.

Ходуните не обръщаха ни най-малко внимание на количката, мирно си вървяха по пътеката, потропвайки с малките си жълти „цървулки“. На крайния, най-малкия беше се развързала и се влачеше по земята пухкавата партенка. Той така смешно се спъваше, подскачаше, оглеждаше се към преследващите го с хитрите си очички, че Стас не можа да се сдържи и се разсмя. А не биваше. Ходунът се обиди, нацупи се, изпъчи се и пусна право срещу астронавта струйка разяждаща воняща течност. Ковал успя да се извърти, но няколко капки все пак попаднаха върху кожата му и го опариха така, че се вдигнаха мехури.

— Благодаря ти за урока! — каза Стас на това толкова безобидно на пръв поглед зверче. — Отсега нататък ще бъдем по-предпазливи.

Оказа се, че предпазливостта не беше излишна. На края на приближаващите се вече джунгли се виждаше двойка гигантски богомолки. Ужасните, високи колкото триетажна къща животни представляваха сериозна опасност. Стас заповяда на количката да спре и започна да наблюдава богомолките. Едната от тях, по-голямата стоеше разкрачена на припек и ръмжеше от удоволствие, а другата с дългите си лапи с шипове се опитваше да измъкне от короната на дървото огромен четинест паяк, който се зъбеше насреща ѝ и хвърляше по врага си лепкави топки от паяжина. Най-после богомолката успя да хване паяка за крака и чудовищната двойка започна да се храни.

След като два часа се размотава на края на гората над купищата пепел, която току-що представляваше дърво-хищник, Стас беше принуден да си признае, че през цялото време се е самозалъгвал и че няма смисъл да търси пътека в този гъст растителен масив. Настъпи минутата, когато трябваше да се раздели с количката.

Седна, пусна крака към тревата, подръпна за кончовите високите ботуши и като потупа робота по могъщото туловище, скочи. Под краката му с писък се замята разтревожен дребосък.

— Върви си в къщи, количке, — тъжно каза Стас, — и кажи на Юхан много поздрав!

Роботът мълчаливо се обърна и заплува обратно покрай края на гората. А когато се загуби от погледа му, Стас твърде късно съобрази,

че Юхан ще го заболи, когато види количката празна. Но вече нищо не можеше да се промени.

И още нещо разбра Стас: остана сам. Опита се да си подсвирква мотив от някаква весела песничка, с бластера в едната си ръка и с мачете в другата, той се вмъкна в гъсталаците.

Вече половин ден Зоро вървеше по петите на двуногия. Непривичната миризма на този звяр събуждаше у Зоро две чувства: любопитство и желание да го изяде. Беше могъщ звяр и можеше да си позволи да изяде само онова, което му се искаше да изяде. А двукракият беше именно онова, което му се искаше да изяде.

Зоро можеше дълго и методично да преследва плячката си, можеше с часове да дебне в храсталаците, но днес любопитството му беше взело връх и му се искаше най-напред просто да погледа какво прави двукракия, а после да го изяде, когато огладнее истински.

Зоро се зарадва, когато двукракият подпали купчината от мравки. Хвърли в пламъка влажни от сок клонки и ръмжейки започна да измъква едри печени мравки.

На животното дори му се отця да изяде двукракия. Хей така да си върви след него и да изяде печените мравки от овъглените мравуняци. Зоро обожаваше печените мравки. А двукракият очевидно не ги обичаше. Не изяде нито една, само ги опичаше специално за Зоро. А не би било лошо... Няма да има нужда да търси остри камъни, не трябва да ги удря един в друг в подножието на мравуняка, не трябва да разпалва огън, чиито искри все се мъчат да те боднат в окото. Достатъчно е само да върви след двукракия и да плюска онова, което той му приготви.

Само че Зоро имаше три причини да не направи това: първо, двукракият очевидно беше силен звяр. Ако искаше отдавна би изпекъл и своя преследвач. Второ, на Зоро все пак много му се искаше да изяде двукракия, а пък не беше свикнал да си отказва в нещо. И трето, двукракият така или иначе вървеше към леговището на Аяла, а Зоро нямаше намерение да ѝ отстъпва своята плячка. Аяла беше вече близко и поради това се налагаше да побърза.

Ковал мушна мачетето в прогнилия ствол на поваленото дърво. Седна до него. След това, без да изпуска от лявата си ръка бластера, извади от чантата си тубичка със сгъстена вода. Утоли жаждата си, после изстиска малко от прохладната маса върху дланта си и потърка с нея изпояденото си от комари лице. „Ако се покажа в този вид в Управлението, никой няма да ме познае“ — уморено си помисли, докато напипваше под пръстите си подутата от ухапаното кожа.

Чантата беше вече върху рамото му, мачетето в ръцете, когато безшумната жълта сянка, изникнала зад гърба му, обхвана Ковал напреко през гърдите с могъщата си лапа. Извика и праметна мачетето на гърба си. То опря в нещо твърдо, издрънча и се счупи. В същата секунда Стас почувствува, че ноктите меко се мушват между ребрата му. Джунглите рухнаха върху него.

Опомни се от болката. Нетърпимо го смъдеше между ключиците. Поиска му се да пипне мястото. Изправи се на крака тежко и тромаво. Протегна ръка. Но в полезрението му попадна познатата ужасна лапа. Ковал се опита да я отблъсне, но забеляза още една такава жълта лапа с остри нокти от лявата си страна. След това видя под краката си собственото си смачкано тяло и разбра, че неизбежното вече е станало.

Отпусна се на четири лапи и влачейки бластера за ремъка, господарят на бетинанските джунгли Зоро тръгна през гъсталака.

Започна вторият етап от жестоката щафета.

Зоро беше упорит звяр. На Ковал не му беше леко с него. Ту му се искаше да се покатери на някое дърво, за да може да се наловува до насита на лемури, ту да изпоска някой ягодов храст, ту да улови в реката някоя космата змия. Веднъж звярът долови през ветролома следи от самка и на Ковал му струваше огромни усилия да го удържи на набелязания път.

Особено зле беше, когато Стас заспиваше или пък губеше съзнание. Тогава разумът на звяра започваше да доминира и Зоро се мотаеше насам-нататък за свое удоволствие. И все пак астронавтът неочаквано и за самия себе си започна да уважава животното заради неговата сила и упоритост, с която се движеше през джунглата.

Ковал се учудваше с каква лекота Зоро се научи да си служи с бластера и с какво майсторство веднъж порази на поляната едно едро тревопасно, регулира така огнената струя на мощността, че да не овъгли, а само да опече тялото на животното, беше още по-странно,

тъй като Ковал не се намесваше в подобни действия. Изглеждаше, че Зоро, ако не разумно, то всеки случай е полуразумно същество.

Бластерът можеше да служи като прекрасно изпитание за разум, ако на следната сутрин, когато форсираха една дълбока бавнотечаща река, Зоро не го изтърва във водата.

В гъсталаците се мярна петнисто тяло, което като че ли беше направено само от остри нокти и скокове. Зоро го удари с лапата си и животното се претърколи по тревата, а от разкъсаното му гърло съскаше и бълбукаше изливащата се навън кръв. Зоро си тръгна, без да се оглежда. „Тигър. Не се яде“ — мислено съобщи той на Стас. Те вече бяха свикнали един с друг и не се чуждееха. На Ковал определено му провървя, че именно това животно го настигна първо.

Вървяха все по-нагоре и по-нагоре по склона, прераснал с гъсти храсталаци. Зоро се измъчваше от жаркото слънце. Преди на животното не му се беше налагало да напуска джунглата и да се движи под ярките лъчи на слънцето и сега чувствуваше, че гъстата козина не може да го спаси от силното прегряване. Именно затова с такова нетърпение се хвърли в невероятно студения планински ручей. След това освежен от неговите ледени струи, закусил с навреме показалата се водна змия, Зоро се отпусна на брега. Надви го дрямка. А Ковал... Ковал пропусна да забележи приближаващата се опасност.

Когато животното отвори очи, онази гадост беше вече до него. Рошавото тяло, голямо колкото диня, приличащо или на глинено гърне или на окарикатурена мортира. То пълзеше внимателно към Зоро на своите шест късички и извити лапи. Дузина малки очички около зейналото гърло гледаха с лош синкав блясък.

Зоро с удивление и любопитство се вторачи в пришелеца. Ковал разбра, че пътищата на тези две бетиански животни никога преди не бяха се кръстосвали. Като вдъхна с ноздрите си острата миризма на мортирата, Зоро заръмжа и пристъпи към страшилището. У него отново се пробуди желанието да изяде нещо. На Ковал пришелецът инстинктивно беше неприятен. Струваше му се, че в него има нещо, което ще го измами. Но нито на виковете, нито на увещанията Зоро не реагираше.

Мортиратата се държеше нагло. Тя безстрашно се пулеше срещу Зоро със своите немигащи очички и чакаше нещо. След това Ковал почувствува силен тласък в рамото. Хвърленият към мортирата поглед откри виновника. От широкото ѝ гърло изригваше воняща пара.

Зоро се ядоса, скочи към извъртелия се ловко противник, раздра с нокти въздуха и се претърколи надолу по склона, ревейки от обида, досада и болка.

Час по-късно в студеното скално убежище лижеше раната си. Беше малка разкъсана рана, точно между костените пластинки на рамото. От раната вече не течеше кръв, но лапата му беше силно отекла и едва се мърдаше.

Зоро за пореден път я близна и почувствува върху езика си вкуса от някакво разяждащо вещество. Сведе очи и погледна към раната. От нея бавно излизаше кафява пяна. Зоро се учуди, лизна пяната и изрева от някакво диво парене в устата. Минутите минаваха, а пяната все си течеше и течеше. Ковал с ужас видя, че дупката все повече се увеличава. До вечерта стана толкова голяма, че в нея би се промушил човешки юмрук. Зоро повече не ръмжеше и не се мятеше. Лежеше под скалата и тихичко стенеше. Нито той, нито Ковал забелязаха откъде се появи познатото животно-мортира. То се разхождаше на известно разстояние, изчакайки. Но колкото повече Зоро слабееше, хищникът толкова повече затягаше кръгът.

Ковал се чувствуваше като в затвор вътре в това отслабващо с всяка минута тяло. Да се пресели в този звяр-мортира би означавало за дълго да се отклони от набеязания маршрут. Късичките криви крачка не бяха приспособени за дълго ходене, а пък по всичко изглеждаше, че животното няма смъртни врагове и дълго щеше да му се наложи да чака поредното „преселение на разума“.

Стас накара Зоро да се надигне. Пъхтейки, животното се подчини на желязната воля на човека и тръгна напред, като се клатушкаше на трите си крака. Четвъртата му лапа висеше като ненужен придатък. В нея под дебелията кожа нямаше вече нищо, нито мускули, нито кости, само едва бълбукаща течност. Но и болка повече не чувствуваше. Единствено слабост.

Оглеждайки се от време на време Стас виждаше, че мортирата се мъкне зад тях на разстояние четиридесет метра и както преди не приближава. За щастие не им се наложи дълго да вървят. Сред

ерозиралите, оглозгани от ветровете скали като стълбове, Стас забеляза един с необикновена форма. Това беше не много висока, колкото човешки ръст, П-образна арка, или по-точно три като че ли с нищо не съединени един с друг камъка, причудливо изпилени от ветровете. В подножието им растяха гъсти бодливи храсти. За по-добро Ковал не можеше и да помисли. Храстите от трите страни щяха да преградят пътя на мортирата.

Пъшкайки, Зоро запълзя под арката и се завъртя в храсталаците, за да се настани по-удобно. През процеците в растителността Стас видя как занервнич мортирата, бързо-бързо започна да обикаля около храстите в желанието си да намери пролука. След това спря пред арката, вгледа се в прохода, който очерта с тялото си Зоро.

Съблазнявайки хищника, Стас промуши навън от арката мъртвата лапа. Тя безжизнено се плъсна върху смачканите клончета. От гърлото на мортирата закипя мътна слюнка. Тя направи първата малка и нерешителна крачка към плячката, после още една крачка, този път по-уверена... и тогава Ковал-Зоро със здравата си лапа стовари върху нея горния базалтов монолит.

Ковал видя как изпод огромния камък малките криви крачета застъргаха силициевата почва, задърпаха се. След това астронавтът забеляза, че един от стълбовете загуби предишната си опора и започна да се накланя към Зоро. Стас дори не направи опит да се отдръпне. „По-добре така, само да не е мортирата... Все пак трябва да има тук някакви лешояди!“ — успя да си помисли преди тежкият каменен стълб да се стовари върху него.

Стас дойде в съзнание и веднага разбра, че седи върху втория оцелял стълб. Долу полупокрито от камъка лежеше безформеното тяло на Зоро. Над него кръжаха две крилати същества, отблъсквайки се едно от друго с тъмносивите си крила и хрипкаво крещяха. Лешояди. Ковал се вглеждаше в техните бърнести вампирски муцуни, в разчленените им лапи със силни рачешки щипки, с които така лесно разрязваха дебелията кожа на звяра. На астронавта всичко му се преобърна само като си помисли, че сега и той представлява точно такова зрелище. Разпери крила и тромаво излетя. Още в първите минути разбра, че новото тяло напълно му се подчинява. От

индивидуалността на лешояда не беше останала никаква следа. Направи прощален кръг над последното убежище на Зоро и пое курс към изгрева на слънцето.

Лешоядът не беше добър летец. Но можеше да се издига над планините и дълго да планира, икономисвайки силите си. „Сам съм си делтаплан“ — мрачно се шегуваше в такива минути Стас. Но скоро свикна с новото тяло и с цялата си душа се опиваше от полета.

Обаче още на следващия ден изникна проблемът за храната. Разбира се, Стас неведнъж видя на земята мърша, но трябва ли да казваме, че тя никак не възбуждаше апетита му. А беше нетърпимо гладен. Ковал се опита да полозува, само че тромавото тяло на лешояда не беше приспособено за такава работа. Всеки път плячката успяваше да се скрие.

И тогава Стас сбърка. Забеляза в рядката корона на едно широко дърво сред лилавите цветчета няколко крупни животни, каквито още не беше виждал, планира върху тях, хвана ги и... разбра, че се е оказал в капан.

Животните се въртяха в лепкавата слуз по дебелите клони на дървото, като муха в мухоловка, намотавайки на прозрачните си крила дебели нишки от лепкавия сок. Ковал се опита да излети, но почувствува мъртвата хватка на дървото. С огромно усилие на волята Стас съумя да се пребори с инстинктите си и да не се съпротивлява.

Ако се замислиш, положението му не беше чак толкова безнадеждно. Неговите съседи, чиито вретенообразни тела и крила бяха гъсто полепнали със слуз, бяха много по-зле. Слузта ги обвиваше и ги душеше. А на Ковал само краката и едно от крилата беше попаднало в мухоловката.

Реши да пожертвува крилото си и още по-плътно го притисна към кората на дървото, с усилие изтръгна от плена лапите си и ги постави върху грапавата кожа на ципата. След това се напрегна, скочи надолу с главата и увисна на крилото си на десетина метра от земята. Стисна зъби от болка, започна с рачешките си щипки да реже ципата. После като камък падна на земята.

Опита се да пълзи, като влачеше след себе си остатъка от крилото, но го боляха счупените ребра, а към все още лепкавите лапи се полепваха купища всякакви боклуци. Затова дори се зарадва, когато от високото подобно на бор дърво към него се спусна някакво пухкаво

същество с ехидна лисича муцунка и внимателно започна да се приближава, като се зъбеше с малките си остри зъбки.

И отново го болеше гръкляна. Стас чувствуваше под кожата си студения израстък на матрицата. Ту свивайки се на кълбо, ту със сила изпъвайки се, Стас изхвърляше своето силно тренирано тяло от дърво на дърво. Тялото му не познаваше умората. Нито веднъж по време на тази жестока щафета не се беше движил към целта с такава скорост. Зад гърба му се топяха километрите. Ковал забавяше бягането само за да хване за крилото някоя заляпала се птица, да закуси на бърза ръка и с нови сили да продължи бягането.

Това беше весело животно. В паметта му живееха образите на многобройни приятели и приятелки, с които беше преживял шумни нощни забавления, увлекателен спортен лов, беше се къпал в студените горски ручеи. Това беше ловък звяр и на Ковал му харесваше.

Съвсем неочаквано животното се озова на края на гората. Ослепено от дивата ярка слънчева светлина, то скочи върху едно сухо дърво, което стоеше встрани... и безжизнено увисна, пронизано от дългите остри лапи с шипове на една чудовищна богомолка.

Матрицата се спотайваше дълбоко под дебелината хитинова черупка и при всяко движение причиняваше тъпа смъдяща болка. Стас отслаби хватката и изпусна от лапите си телцето на животното. То като червеникава безжизнена топка падна на тревата. Ковал трмаво пристъпи с разчленените си крака-кокили и обърна глава към равнината.

На пет километра от него се виждаха сивите бункери на селището. След четвърт час гигантската богомолка стъпи върху горещия бетон на нагрятата от слънцето улица.

Топлият вятър гонеше под краката му ситния пясък, ситен като прах и леко небесносин. Пясъкът сякаш си играеше с прорасналите през бетона стръкчета трева, събираше се на края и се устремяваше към крехките стъбла на някога грижливо пренесените от земята, а сега вече напълно изсъхнали поради липсата на грижлива ръка ябълкови

дръвчета. Слепите прозорци на изоставените здания равнодушно гледаха Ковал от двете страни. Тропаше откъснато и полюшвано от вятъра голямо парче пластмаса, закачило се за дръжката на вратата на една от къщите. Стас веднага забеляза решетъчния конус на антената на покрива. Запрепъва се, захвана с могъщата си лапа с шипове вратата и я откъсна от пантите. Наведе се и мушна глава във входа. След минута богомолката се изправи и заскърца със зъби. Стас разбра, че с неговите груби черупчести лапи няма да може да се справи с крехката антена на фара. Нима всичко е било напразно: пътят, мъките, колко пъти само умираше... Къде да намери сега такова животно, което да се справи с грамадната богомолка? Дори и да има такъв звяр, той навярно ще да е голям колкото слон. Но все пак трябва да има някакъв изход. Не може да няма изход!

Ковал стоеше и мислеше. След това тръгна, без да се оглежда, назад към гората. В гъсталаците близо до края на гората намери дървото пюн, избра най-големия от цветовете му — голямо, блестящо като парафиново метър и половина дълго лале, излезе с него на границата между гората и степта. Там, вдигнала цветето над главата си, богомолката застина в ловна поза.

Плячката не закъсня. Бръмчейки силно, прилетя едно от онези същества, които Ковал видя като пленници на дървото-хищник. То висна във въздуха, готвейки се да кацне върху цветето.

„Щрак“ — сработи като пергел добре развитата лапа на богомолката и любителят на нектар, пронизан от една дузина шипове, се земята в агония.

Стас с горчива безнадеждност гледаше как за последен път се метна и застина пъстрото телце. Уби го. А трябваше живо да го хване.

Още веднъж се върна в селището, приближи до по-близкия бункер и започна да троши в бетона шиповете на дясната си лапа. Хитинът с трясък се чупеше. От пукнатините на черупката изскачаха едри червени капки. Този път нямаше засечка. След час в обятията му се мяташе и силно викаше още едно такова същество. Опитваше се да го държи колкото се може по-внимателно, после приближи потръпващата плячка към онова място на гърдите си, където под хитиновия слой лежеше матрицата, а с лявата си ръка се хвана за гърлото. Рязко се свиха мускулите, съвпадайки с тласъка на

изстреляната в новата цел трансферматрица. В отворените му очи се забиха остри метлици на степната трева. И — пълна тъмнина...

Светлина. Море от светлина. Стас лети през това море, бързо, бързо маха с криле и носи тялото си към заветната цел, към фара.

Ето вече е в бункера. Равномерно светят лампичките на пулта, като мишки по къшетата шумолят прахосъбирачките. Неловко са настани на въртящото се кресло, после със слабичката си ръка натисна белия клавиш за свързка. И в Космоса полетя древната като света морзова азбука:

Лавиния. До Никонов. „Камертон“ претърпя авария на Бета. Чакаме помощ. Товарът е цял. Търсете. Търсете ни!

И кратка колонка с координатите.

Нямаше кой да види как от селището излетя и се скри в джунглата мъничко същество. Предстоеше му дългия обратен път.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 8 от 1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.